

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΕΝ ΣΚΟΠΕΛΩ

Πρὸ χρόνων μοι προσήγαγε πρὸς ἐξέτασιν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Ἰωάννης Δημητριάδης πατριαρχικὸν σιγίλλιον μετ' ἀνηρημένου μολυβδοβούλλου Κυρίλλου Β' τὸ β' τοῦ 1636 καὶ δύο μολυβδόβουλλα ἀποσπασθέντα ἐκ τῶν μὴ σφωζομένων σήμερον πατριαρχικῶν σιγιλλίων Γαβριήλ Γ' τοῦ 1702 καὶ Σωφρονίου Β' τοῦ 1775. Σιγίλλιον καὶ μολυβδόβουλλα προέρχονται ἐκ τῆς ἐν Σκοπέλῳ Μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος καὶ δύνανται νὰ προσφέρουν συμβολὴν τινα εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τῶν πατριαρχῶν καὶ τῆς διπλωματικῆς γενικώτερον, δι' ὃ ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νὰ δημοσιεύσωμεν τὸ κείμενον τοῦ σιγιλλίου, δίδοντες συγχρόνως περιγραφὴν τῶν μολυβδοβούλλων καὶ παραθέτοντες πανομοιότυπα αὐτῶν.

1. Σιγίλλιον Πατριάρχου Κυρίλλου Β' τὸ β' τοῦ 1636

Τὸ σιγίλλιον τοῦτο ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Β' τὸ β' ἐν ἔτει 1636 καὶ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν Σκοπέλῳ Μονὴν τοῦ Σωτῆρος. Δι' αὐτοῦ ἀνακηρύσσεται ἡ Μονὴ αὕτη πατριαρχικὸν σταυροπήγιον καὶ προσκολλᾶται τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ.

Τὸ κείμενον γεγραμμένον ἐπὶ λεπτῆς περγαμινῆς ὕψ. 0,54 × πλάτ. 0,53, ἐφθαρμένης ὅμως εἰς πολλὰ σημεῖα ὑπὸ ὑγρασίας, οὕτως ὥστε νὰ καθίσταται πολλάκις δύσκολος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀδύνατος ἡ ἀνάγνωσις, ἥτις δὲν παρέχει οὕτως ὀμαλὸν νόημα, ἀποτελεῖται ἀπὸ 25 στίχους ὁμοῦ μετὰ τοῦ πρωτοκόλλου καὶ τῆς πατριαρχικῆς ὑπογραφῆς, τῆς ὁποίας ἔπονται ἐννέα ὑπογραφαὶ συνοδικῶν. Γλῶσσαν δὲν φέρει, κάτωθεν ὅμως ἀπολύγει ἡ περγαμινὴ εἰς ὀδοντωτὰς γωνίας: Τὸ μολυβδόβουλλον ἔχει διάμετρον 0,04 καὶ ἀποτελεῖτο ἀρχικῶς ἐκ δύο πλακῶν, εἰς τὸ μέσον τῶν ὁποίων διέρχεται μεταξίνη μίρινθος βαθέος κυανοῦ χρώματος· ὅπως φέρει ἕξ ἀνὰ δύο παραλλήλως ἢ ὀριζοντία ἀπόστασις τούτων εἶναι 0,03, ἡ κάθετος μετὰ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας, 0,033, μετὰ δὲ τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης 0,025· τὸ μολυβδόβουλλον φέρει, ὡς συνήθως, ἀποτετυπωμένην ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τὴν Παναγίαν μετὰ τοῦ βρέφους Ἰησοῦ καὶ τῶν συντομογραφῶν: $\frac{MHP}{\Theta Y}$ $\frac{IC}{XC}$ ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας ἐπιγραφὴν, ὁμοίαν πρὸς τὴν τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ κειμένου· πανομοιότυπον τοῦ μολυβδοβούλλου εἰς φυσικὸν μέγεθος μετὰ τῆς μεταγραφῆς παραθέτομεν κατωτέρω.

Εἰς τὴν δεξιὰν κάτω γωνίαν ὑπὸ ἄλλης χειρὸς ὑπάρχει θεώρησις με-

ταγενεστέρα : † ἐθεωρήθη τὸ παρὸν παρ' ἐμοῦ πατριαρχικοῦ ἐξάρχου καὶ ἐστάλη τὸ κατ' ἔτος σιτίσιον ἀπὸ ᾧ Ἰνδικτιῶνος μέχρι τῆς γ' Ἰνδικτιῶνος καὶ ἐξωφλήφη τέλη τοῦ Ἰουνίου † Ἀκολουθεῖ δυσανάγνωστος προσθήκη τοῦ 1665 : οἶαν ἀπόδειξιν τοῦ δοθῆναι τῷ δεσπότῃ τοῦ θεοῦ τ' ἀχξε Ἰουλ(ίου) Ἰνδ(ικτιῶν)ος γης. Ὁ λάστις Ἰωάννης. Μεταγενεστέρα ἀδέξις χεῖρ προσθέτει : σιγίλιον παλι. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς ὑπάρχει ἡ σημείωσις : Παλαιὸν σιγίλλιον τοῦ Σ(ωτῆ)ρος τῆς Σκοπέλλου.

Κ ε ἰ μ ε ν ο ν .

Κύριλλος ἐλέω θ(εο)ῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Τὸ μιμεῖσθαι Θ(εὸν) ὡς ἐφικτὸν ἀν(θρώπ)οις, οὐ μόνον ἡ τῆς πολιτείας ἀρχή. . . . πως διατάττουσα τοὺς ὑπ' αὐτήν, καὶ ρυθμίζουσα εἰς δικαιοσύνην, καὶ λοιπὴν πᾶσαν εὐγνωμίαν, ἐν σταθῆρα καὶ μονίμω πράξει τῆς διοικήσεως, | εὐεργέτις γνωριζομένη, ἀλλὰ δὴ καὶ γραφῇ πᾶσα θεόπνευστος θεολογοῦσα βοᾷ καὶ ἀνακηρύττει τὸν ἀν(θρώ)πον εἰκόνα γεγονέναι Θ(εο)ῦ, καὶ βουλόμενον διὰ τῆς ἀρετῆς ἑαυτὸν ὡς οἶον τε θεῖον ἄγαλμα, καὶ θεότευκτον ὁμοίωμα ἑναρμονίζειν, | πολλοῦ γε καὶ δεῖ ἡ τῆς ἐκκλησίας ὑψηλοτάτη ἀρχὴ ἐν ἑαυτῇ συλλαβοῦσα πᾶσαν ἀρχικὴν καὶ ἐνάρετον ἰδέαν χριστομιμήσεως ἔχει τὴν ἐξουσίαν . . . οἶονεὶ καὶ ἐπὶ γῆς, προχέουσα πάντα τοῦ καὶ ἰλιδιδεῖς μαρμα | ρυγὰς τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων 5 οὐ μνηται δίκην τοῦ νοητοῦ ποιμνίου, εὐφραινόντων προφητικῶς τὴν πόλιν τοῦ Θ(εο)ῦ, ἐπὶ τῇ πνευματικῇ ἀναγεννήσει τῶν μοναχῶν, οὐδὲ θελήμα α σαρκὸς ἀναβιουμένων, καὶ τῷ ἐλαίῳ τῆς | . . . ἄσεως τρισμεγίστων τὸ μέγα τῆς ἱερωσύνης πρᾶγμα καὶ ὄνομα, ἀλλὰ καὶ διὰ φροντίδος ἄγει μετὰ τῶν λοιπῶν σύστασιν τινα γίνεσθαι μοναστηρίων, καὶ . . . πλείονα καὶ σύστασιν εἰρηρικὴν τῶν σταυροπηγίων ἔνθεν τοί γε καὶ | ἡ μετριότης τῶν οἰάκων αὐτῆς θεόθεν ἐπιλαβομένη, φροντίδα ποιεῖται καὶ μέριμναν πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, ἐργηγοροῖσιν ὀφθαλμοῖς τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἐλπίδος, καὶ τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας διασεῖσαι κατεπειράθησαν, | βρέφη νηπίων πεινῶντα δ ὅμως. μονὰς καὶ μονύδρια ἐπὶ σταυροπηγιακῶ ὀνόματι τιμᾶ καὶ πατριαρχικῶ ἐπὶ συστάσει καὶ ὠφελείᾳ καὶ ἀνενοχλησίᾳ ἄ καὶ τὸ μοναστήριον τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ῦ Χ(ριστο)ῦ | τῆς μεταμορφώσεως τὸ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ σκιάθου καὶ σκοπέλου, μετὰ τοῦ μετοχίου αὐτοῦ ἐπονομαζομένου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐποιήσαμεν πατρικῶς σταυροπήγιον πατριαρχικόν, προσκολλήσαντες αὐτὸ τῇ καθ' ἡμᾶς | τοῦ Χ(ριστο)ῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἐκθέ- 10

μενοι και εις την τούτου δήλωσιν και ασφάλειαν σιγίλλιον γράμμα, εν υπο-
 γραφαίς των τότε παρευρεθέντων τη ιερῶ συνόδῳ ἀρχιερέων τοῦ νῦν μο-
 ναστηρίου επικινδύνου γεγεννημένου ἕνεκα | λοιμικῆς ἀσθενείας, ἐκ τε ἐπη-
 ρείας τινὸς οὐκ οἶδ' ὅπως και τοῦ γράμματος ἐκείνου ἐκ μέσου γενομένου
 ἔμεινε τὸ μοναστήριον τοῦτο ἀπολελυμένον, βοηθείας ἡμῶν και
 ἀντιλήψεώς τινος σταυροπηγιακοῖς μοναστηρίοις προδηλώσαντες, | ἃ τε
 τῶν παρατυχόντων ἀδεῶς τοῦτο ἐννέα παρόντων κατὰ ὑπὲρ δύναμιν ἀφει-
 δῶς ἀπαιτουμένων, και τὸς ἐν αὐτῶ ἐνοικοῦντας ἱερομονάχους τε και
 μοναχοὺς ἀρωγῆν τοῦ. . . και πάλιν | ἡ μετριότης ἡμῶν ἀνορθῶσα, και δι-
 καιον μηδ' ὄλως κρίνασα μεταμεληθέντων τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων
 ἀπαισίως συμβαίνειν ἀνωμαλίας και παραστάσεις και μικροῦ σχεδὸν
 ἐπιτίβεσθαι δυσανασχετοῦσα | φιλοθέως και φιλανθρώπως, ἀποφαίνεται
 τοὺς πάλιν συνοδικοὺς ἐν ἀγίῳ πνεύματι, γνώμη τῶν παρευρεθέντων ἱερω-
 τάτων μητροπολιτῶν και ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελ-
 15 φῶν και συλλειτουργῶν αὐτῆς, ἴνα, | τὸ εἰρημένον μοναστήριον τοῦ σ(ω-
 τῆ)ρος ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ῦ Χ(ριστοῦ) τῆς ἀρρήτου μεταμορφώσεως, μετὰ τοῦ
 μετοχίου αὐτοῦ τοῦ ἐπικληθέντος τοῦ τιμίου Προδρόμου ἔσαι διαμένοι
 ὡς σ(ταυ)ροπηγιακὸν και π(ατ)ριαρχικόν, ἀνερόχλητον, | και ἀνεπηρέαστον,
 ἀδούλωτον και αὐτεξούσιον, και ἀδέσποτον, ἀπὸ τοῦ νῦν μέχρι τερμάτων
 αἰῶνος· μὴ ἐνωχλούμενον παντάπασιν και καταπατούμενον, ἢ καταζητού-
 νηον παρ' οὐδενὸς | οὔτε τοῦ νῦν πλησιοχώρου ἐπισκόπου, ἢ και τοῦ κατὰ
 καιροὺς ὡσάντως και παρὰ τινος τῶν ἐξαρχικῶς πεμπομένων, και μηδενὶ
 μέλλοντι ἢ τῆ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χ(ριστοῦ)ῦ μεγάλη ἐκκλησία παρέχειν κα | τ'
 ἐνιαυτὸν δύο και μόνας λίτρας κηροῦ, εἰς ἐνδειξιν και σημεῖον ὑποταγῆς,
 μνημονομένου προσέτι και τοῦ ἡμετέρου πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ἐν ταῖς
 ἱεραῖς τελεταῖς ὡς ἔθος εὐλογόν τε και νόμιμον. | εἰ δ' ἄν τις τῶν χριστιανῶν
 ἐναντίος φανείη τοῦ λοιποῦ προξενῶν σκάνδαλα και μάχας και ταραχὰς
 και κατ' ἀλήθειαν βουλόμενος ἀποστερῆσαι και ἀποχωρῆσαι και ἀποξενῶ-
 20 σαι τῆς ὑποταγῆς και | ἐνώσεως τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χ(ριστοῦ)ῦ μεγάλης ἐκ-
 κλησίας, και ἀρχιερεὺς ἢ και ἱερομόναχος ἀργὸς εἴη πάσης ἀρχιερα-
 τικῆς, και ἱερατικῆς ἐξουσίας τῶν ἱερῶν κανόνων τῆς ἀργίας, και ἀφωρι-
 σμένος, | ἐν τῷ νῦν αἰῶνι και ἐν τῷ μέλλοντι, και τυμπαριαῖος και ἡ με-
 ρις αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα, και τῶν σταυρωσάντων τὸν κ(ύριον)·
 και προεπη. και ἔτι αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας πανοικί, μὴ ἐκκλησία |
 ζόμενος, ἢ ἀγιαζόμενος, ἐν ἀργία ἀσυγγνώστῳ, ἐχέτω δὲ και τὰς ἀράς τῶν
 ἀγίων τριακοσίων δέκα και ὀκτὼ θεοφόρων πα(τέ)ρων τῶν ἐν Νικαίᾳ και
 τῶν λοιπῶν πάντων ἀγίων τεσσαράκοντα και τῷ αἰωνίῳ ἄνα | θέματι ὑπό-
 δικος· ἐπὶ γὰρ τούτῳ ἀπελύθη και τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος π(α-
 τ)ριαρχικὸν σιγίλλιδες γράμμα και ἐπεδόθη τῷ σεβασμίῳ και ἱερῷ τούτῳ
 πατριαρχικῷ και σταυροπη | γιακῷ μοναστηρίῳ τοῦ σ(ωτῆ)ρ(ο)ς ἡμῶν Ἰ-

(ἡσο)ϣ Χ(ριστο)ϣ τῆς μεταμορφώσεως εἰς ἔνδειξιν διηνεκῆ καὶ μόνιμον τὴν ἀσφάλειαν: ἔν ἔτει σ(ωτη)ρίῳ ,α Ϙ Ϙ λ Ϙ Ϙ , μηνὶ δεκεμβρίῳ α ἰνδι-
κτιῶ)νος 5.

† Κύριλλος ἐλέω Θ(εο)ϣ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως 25
Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Π(ατ)ριάρχης.

† ὁ Ἀπαμείας Ἰωαννίκιος

† ὁ Ἀγκυρᾶς Λαυρέν(τιος)

† ὁ Τυρνόβου Μεθόδιος

† ὁ Δέρκων Παχώμιος

† ὁ Ἀγκιάλου Θεόφιλος

† ὁ σίδης Καλλίνικος

† ὁ Κυζίκου Κύριλλος

† ὁ διδυμοτύχων

† ὁ δρύστρας Ἱερεμίας

Μολυβδόβουλλον.

† ΚΥΡΙΛΛΟΣ
ΕΛΕΩ ΘΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩ
ΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩ
Σ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ Κ
ΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ
ΠΡΙΑΡΧΗΣ

Ἐπὶ τῆς τῆς ἐτέρας πρευρᾶς αἱ γνωστὰὶ συντομογραφίαι:

ΜΗΡ (Μήτηρ) ΙϘ (Ἰησοῦς)

ΘΥ (Θεοῦ) ΧϘ (Χριστός)

2. Μολυβδόβουλλον Πατριάρχου Γαβριήλ Γ'. τοῦ 1702.

Τὸ μολυβδόβουλλον τοῦτο προϋποθέτει πατριαρχικὸν σιγίλλιον ἐκδοθὲν ὑπὸ Πατριάρχου Γαβριήλ τῷ 1702 μὴ σφῶζόμενον ὁμῶς σήμερον εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Σωτῆρος.

Παραθέτομεν πανομοιότυπον τούτου εἰς φυσικὸν μέγεθος μετὰ μεταγραφῆς τοῦ κειμένου.

ΓΑΒΡΙΗΛ ΕΛΕΩ ΟΥ
 ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ : ΚΩΝ
 ΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ : ΝΕΑΣ
 ΡΩΜΗΣ Κ, ΟΙΚΟΥΜΕΝΙ
 ΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἐπὶ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς αἱ συντομογραφίαι :

$\overline{\text{ΜΗΡ}}$ $\overline{\text{ΘΥ}}$
 $\overline{\text{ΙϚ}}$ $\overline{\text{ΧϚ}}$

3. Μολυβδόβουλλον Πατριάρχου Σωφρονίου Β' τοῦ 1775.

Καὶ τὸ μολυβδόβουλλον τοῦτο προϋποθέτει πατριαρχικὸν σιγίλλιον ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου Β' τῷ 1775 μὴ σωζόμενον ὅμως σήμερον εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Σωτῆρος. Παραθέτομεν καὶ τούτου πανομοιότυπον εἰς φυσικὸν μέγεθος μετὰ μεταγραφῆς τοῦ κειμένου.

† CΩΦΡΟΝΙΟC ΕΛΕ
Ω ΘΥ ΑΡΧΙΕΠΙCΚΟ
ΠΙΟC ΚΩΝCΤΑΝΤΙΝΟΥΠΙ
ΟΛΕΩC ΝΕΛC ΡΩ
ΜΗC ΚΑΙ ΟΙΚΟΥ
ΜΕΝΙΚΟC ΠΑ
ΤΡΙΑΡΧΗC :
ΑΨΟΕ

Τὸ τελευταῖον σημεῖον τῆς χρονολογίας εἶναι ἐφθαρμένον καὶ διὰ τοῦτο δυσανάγνωστον· δύναται νὰ εἶναι ε ἢ β ἢ θ· ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ε καὶ ἀπεδώκαμεν τοῦτο διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 5.

Ἐπὶ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς ὑπάρχουν αἱ συνήθεις συντομογραφίαι :

MP	ΘΥ
IC	XC

Α. ΣΙΓΑΛΑΣ